

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на тема „ЛИЧНОСТНИ ФАКТОРИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕТЕРМИНАНТИ НА ОТЧУЖДЕНИЕТО ОТ РАБОТА“

на Силвия Валентинова Давидова-Иванова

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в професионално направление „Психология“, научна специалност: 050621 „Психология на дейността (организационна психология)“

от доц. д-р Лидия Василева – Институт за изследване на населението и човека-БАН

Представеният от Силвия Давидова-Иванова дисертационен труд е посветен на отчуждението от работата, като анализът е центриран върху влиянието на различни фактори, главно личностни и организационни, обуславящи равнището на неговата проява. Темата е особено актуална, от друга страна, тя е недостатъчно разработена в съвременната трудова и организационна психология, у нас липсват изследвания в това направление. Целта на настоящото теоретико-емпиричното изследване включва три основни момента: да се направи изчерпателен аналитичен преглед на теориите за същността на отчуждението от работата, на неговите характеристики и детерминанти; да се изследва влиянието на специфични за личността и организацията характеристики, като детерминанти определящи степента на отчуждение от работа в български условия; да се направи опит за стандартизация на комплексен инструмент за измерване на работната алиенация.

В изследването по-конкретно се разкрива връзката между организационните детерминанти на отчуждението от работата като: организационна структура (централизация и формализация), работна технология, организационна справедливост, лидерски стил (транзакционен и трансформационен), дисфункционално управление на привързаността и включеността на служителите в организацията и равнището на работна алиенация. Установява се влиянието на някои демографски фактори (пол, възраст, образование, семеен статус, доход и др.), както и на индивидуалните личностни характеристики: целенасоченост, възприета наситеност на живот, локализация на контрола, удовлетвореност от себеосъществяването и централност на работата, като детерминанти на работната алиенация.

Дисертацията е структурирана в четири глави, увод, заключение и приложения, в общ обем от 189 страници. Представени са 4 фигури, 4 графики и 52 таблици. Цитираната литература съдържа общо 214 източници, от които 184 са на латиница.

В първата част на дисертацията подробно, последователно и аргументирано са очертани теоретичните предпоставки на изследването, които са в основата на неговата обосновка. Темата за същността на отчуждението от работата и моделите на измерване са детайлно представени, чрез основните класически и съвременни психологични теории и изследвания. Стилът на изложението е ясен и четивен.

При представяне на емпиричното изследване, ясно са очертани целта и конкретните задачи на изследването. В съответствие с целта на изследването коректно и точно са формулирани четири основни хипотези и съответните на тях конкретни допълнителни хипотези. Адекватно са подбрани девет отделни въпросници/скали, в пакет от тестова батерия, които гарантират събирането на богати емпирични данни. Трябва специално да се отбележи, че три от използваните скали са авторски: „Оценка на трансформационното лидерство в организацията“, „Оценка на качеството на работните отношения“ и „Смисленост на работата“.

За представяне на данните са използвани разнообразни статистически методи: дисперсионен анализ, факторен анализ, корелационен анализ, множествен регресионен анализ. При интерпретацията на данните са взети предвид статистически значимите резултати. Резултатите от изследването са представени логично и последователно в съответните рубрики, като точно се аргументира потвърждаването, непотвърждаването или частичното потвърждение на хипотезите. В заключение, въз основа на изведените организационни и личностни детерминанти на отчуждението от работата, авторката представя обобщен практико-приложен модел на детерминантите на работната алиенация, който включва конкретни индивидуални, демографски и организационни фактори.

Авторефератът отразява адекватно съдържанието на дисертацията. В него е дадена точна справка за основните приноси на дисертационния труд, както теоретични така и теоретико-приложни. Силвия Давидова-Иванова има пет самостоятелни публикации, четири от тях са по темата на дисертационния труд.

Съдържанието и оформлението на дисертацията съответства на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. Получените резултати имат теоретична и практическа приложимост за управлението на човешките ресурси в различни организации, с цел диагностика и превенция на отчуждението в работата.

В заключение, трябва да подчетрая, че Силвия Давидова-Иванова е представила достатъчно обемно и завършено изследване върху сложните аспекти на влияние на различни личностни и организационни фактори върху отчуждението от работата. Предлагам представеният дисертационен труд да бъде приет от научното жури за присъждане на научната и образователна степен „доктор” на Силвия Давидова-Иванова по научна специалност 050621 „Психология на дейността (организационна психология)”

Рецензент:

06.03. 2015 г.

(доц. д-р Лидия Василева)

София